

**Prognoza oddziaływania na środowisko**  
**„Programu usuwania azbestu i wyrobów**  
**zawierających azbest z terenu gminy**  
**Miastkowo na lata 2009 - 2032”**

**Wrzesień 2009**

**Spis treści:**

<b>I. WPROWADZENIE – PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.....</b>	<b>4</b>
<b>II. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....</b>	<b>5</b>
<b>III. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....</b>	<b>8</b>
<b>IV. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA.....</b>	<b>9</b>
<b>V. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....</b>	<b>10</b>
<b>VI. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU .....</b>	<b>11</b>
1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO.....	11
2. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU .....	15
3. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM .....	16
<b>VII. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....</b>	<b>17</b>
<b>VIII. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU .....</b>	<b>19</b>
<b>IX. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE .....</b>	<b>24</b>
<b>X. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....</b>	<b>30</b>

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

<b>XI. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE .....</b>	<b>30</b>
<b>XII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....</b>	<b>31</b>

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

## **I. WPROWADZENIE – PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA**

Prognoza oddziaływania na środowisko *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* została opracowana na potrzeby Urzędu Gminy Miastkowo.

Podstawą prawną opracowania jest art. 46 pkt. 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) – stwierdzający konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 46 pkt. 2 oraz art.53 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku Wydział Spraw Terenowych II w Łomży stwierdziła potrzebę przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* oraz uzgodniła zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko – pismo RDOŚ-20-WST II-7041-19/09/em.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* został uzgodniony z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku na podstawie Uzgodnienia nr 51/NZ/2009.

Opracowanie prognozy ma na celu przede wszystkim ocenę środowiskowych skutków realizacji przewidzianych w *Programie* zamierzeń. Prognoza oddziaływania na środowisko jest formą służącą weryfikacji ustaleń projektów dokumentów, z punktu widzenia ich zgodności z priorytetami środowiskowymi Unii Europejskiej, zapisami Polityki Ekologicznej Państwa, z ustaleniami dokumentów przyjętych przez wojewódzkie władze samorządowe oraz międzynarodowymi zobowiązaniami Polski.

## **II. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI**

*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* powstał w wyniku:

- realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z 1998 r., Nr 156, poz. 1018, z 2000 r. Nr 88, poz. 986, oraz z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1793) oraz odpowiednich przepisów wykonawczych do tej ustawy,
- przyjęcia przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski* w dniu 14 maja 2002 roku,
- potrzeby oczyszczenia gminy z azbestu oraz wyrobów zawierających azbest, a co za tym idzie zlikwidowania zagrożeń środowiskowych i zdrowotnych związanych z występowaniem tego typu wyrobów.

*Program* przedstawia aktualną sytuację dotyczącą problematyki azbestu na terenie gminy Miastkowo, uwzględniając zagrożenia mogące wpływać na spowolnienie realizacji programu a wynikające z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, przestrzennych, społecznych i ekonomicznych.

*Program* określa:

- stan aktualny dotyczący wyrobów azbestowych na terenie gminy,
- sytuację województwa podlaskiego związaną z problematyką azbestu,
- charakterystykę wyrobów zawierających azbest oraz ich szkodliwy wpływ na środowisko,
- stan prawny,
- cele do realizacji,
- szacunkowe koszty usuwania oraz utylizacji wyrobów zawierających azbest oraz potrzeby w tym zakresie.

Głównym celem *Programu* jest umożliwienie systemowego oraz skoordynowanego sposobu zlikwidowania problemu związanego z azbestem na terenie gminy Miastkowo zgodnie z obowiązującymi w Polsce wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.

Realizacja *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* ma się przyczynić do:

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

- **zdiagnozowania problemu** wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miastkowo oraz określenia ilości azbestu znajdującego się na terenie gminy, a także stopnia zagrożenia jakie stanowi dla mieszkańców gminy poprzez przeprowadzenie rzetelnej inwentaryzacji,
- **wyeliminowania azbestu** oraz wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo,
- **zlikwidowania oddziaływania azbestu** na środowisko oraz mieszkańców zgodnie z obowiązującymi normami oraz wymogami ochrony środowiska.

*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* jest zgodny z zapisami *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski* przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku oraz innymi dokumentami programowymi dotyczącymi problematyki ochrony środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

Ponadto ustalenia *Programu* wynikają również z zapisów zawartych w *Programie ochrony środowiska gminy Miastkowo* oraz *Planie gospodarki odpadami dla gminy Miastkowo*. Program stanowi uszczegółowienie oraz uzupełnienie zapisów dotyczących azbestu zawartych w ww. opracowaniach.

*Program* jest zgodny i doprecyzowuje na szczeblu gminnym przepisy zawarte w następujących dokumentach programowych dotyczących problematyki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim oraz powiatowym, które zakładają:

*1. Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2010:*

- kompleksową utylizację azbestu.

*2. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2010:*

- opracowanie programu usuwania azbestu na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim oraz wdrażanie tego programu,
- sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest i zapewnienie bezpiecznego unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów na terenie województwa podlaskiego.

*3. Program Ochrony Środowiska Powiatu Łomżyńskiego na lata 2004 – 2014 – aktualizacja programu:*

- wymianę eternitowych pokryć dachowych zawierających azbest na materiały pokryciowe nie zawierające azbestu, na terenie powiatu łomżyńskiego.

*4. Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami na lata 2004 – 2014 dla Powiatu Łomżyńskiego – aktualizacja planu zakłada:*

- wymiana eternitowych pokryć dachowych zawierających azbest na materiały pokryciowe nie zawierające azbestu,

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

- opracowywanie planów ochrony przed szkodliwością azbestu i programów usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie powiatowym i gminnym,
- oczyszczanie terenów i obiektów publicznych w gminach szczególnie zanieczyszczonych azbestem,
- monitoring usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

*5. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w powiecie łomżyńskim na lata 2007 – 2032:*

- informowanie mieszkańców powiatu o szkodliwości azbestu i zasadach usuwania wyrobów zawierających azbest,
- udzielanie dotacji gminom, które będą budować na składowiskach odpadów kwatery do składowania odpadów zawierających azbest,
- działania zobowiązujące właścicieli, zarządców obiektów zawierających azbest do przeprowadzania oceny stanu tych wyrobów.

### **III. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY**

Prognoza oddziaływania na środowisko *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* została sporządzona w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227).

Prognozę oddziaływania *Programu* na środowisko sporządzono zgodnie z art. 51, pkt 2 ww. *Ustawy*. Zastosowano metody opisowe, polegające na analizie tekstu projektu dokumentu. Analizie i ocenie poddano przede wszystkim:

- ✓ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- ✓ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- ✓ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*;
- ✓ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- ✓ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności: ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.



**IV. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD  
ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ  
PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ  
PRZEPROWADZANIA**

Wśród postanowień wymienionych w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032, znajdują się zadania, których realizacja (na etapie budowy) może oddziaływać na środowisko. W przypadku tego typu zadań prowadzona będzie indywidualna ocena oddziaływania na środowisko, jeszcze przed realizacją inwestycji. W ramach tej oceny analizie poddane zostaną potencjalne oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym na zdrowie ludzi oraz na obszary objęte prawną ochroną, a w tym obszary należące do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Ponadto w raporcie o oddziaływaniu inwestycji na środowisko proponowane będą działania minimalizujące negatywny wpływ, a w miarę potrzeby także kompensacje przyrodnicze. W związku z tym ewentualne negatywne skutki realizacji postanowień projektu Programu mogą zostać wyeliminowane jeszcze przed przystąpieniem do realizacji inwestycji. Analiza skutków realizacji przedsięwzięć, wynikających z postanowień Programu, na etapie ich funkcjonowania, prowadzona będzie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Łomży, w ramach monitoringu oraz w ramach działalności inspekcyjno-kontrolnej. Powyższe metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość ich przeprowadzania wynika z Programu monitoringu środowiska województwa podlaskiego oraz Planu pracy WIOŚ w Białymstoku w kolejnych latach

## **V. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO**

Prawidłowy przebieg realizacji ustaleń *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* nie stwarza zagrożenia wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Położenie geograficzne gminy Miastkowo oraz charakter przedsięwzięć realizowanych w ramach *Programu* powoduje lokalne oddziaływanie na środowisko, ograniczające się do terenu gminy Miastkowo. Co za tym idzie realizacja *Programu* nie będzie oddziaływać na środowisko terenów sąsiednich i nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko.

## **VI. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU**

### **1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO**

#### **— krajobraz**

Gmina Miastkowo położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie łomżyńskim przy trasie Łomża-Ostrołęka. Jest jedną z dziewięciu gmin powiatu łomżyńskiego.

Charakterystyka geologiczna gminy świadczy o dużych, ale także zróżnicowanych walorach przyrodniczo - krajobrazowych. Można tu spotkać obszary, gdzie intensyfikacja rolnictwa, melioracje (głównie o charakterze odwadniającym) wyeliminowały z krajobrazu naturalne ekosystemy redukując tym samym liczebność niektórych przedstawicieli flory i fauny. Ale obok nich funkcjonują przestrzenie, które zostały zachowane w stanie naturalnym bądź bardzo do niego zbliżonym.

Stan krajobrazu w dużej mierze uzależniony jest od form użytkowania terenu. Gmina Miastkowo ma charakter typowo rolniczy. Pod działalność rolniczą przeznaczonych około 60 % powierzchni gminy. W strukturze powierzchni lasy zajmują około 30 % obszaru gminy. Dominującą formą użytkowania gruntów w gminie Miastkowo są grunty orne. Zajmują one łącznie ponad 67 % użytków rolnych gminy. Pod użytki zielone przeznaczonych jest ponad 32 % użytków rolnych.

#### **— flora i fauna**

Środowisko biotyczne podlega bardzo różnorodnym oddziaływaniom człowieka, przy czym większość z form antropopresji wpływających na inne komponenty (powietrze, wody, gleby), powoduje także skutki w organizmach żywych. W powszechnej opinii, współcześnie największym zagrożeniem dla roślin i zwierząt jest zmniejszanie ich przestrzeni życiowej, czyli korzystnych dla nich siedlisk. Odbywa się to przede wszystkim w wyniku zainwestowania przestrzeni, w tym szczególnie liniowej infrastruktury komunikacyjnej, która prowadzi do fragmentacji siedlisk i populacji poszczególnych gatunków.

Lasy są najbardziej naturalną formacją przyrodniczą związaną z krajobrazem oraz niezbędnym czynnikiem równowagi środowiska przyrodniczego. Lasy mają istotne znaczenie gospodarcze i są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego oraz mają szczególne znaczenie w ochronie środowiska naturalnego. Lasy w gminie Miastkowo zajmują powierzchnię 11 484 ha, z czego 2 073,93 ha stanowią własność państwową. Ważnym czynnikiem w rolniczym krajobrazie stanowią zalesienia i zadrzewienia, które wzbogacają przyrodę i odgrywają ważną rolę biocenotyczną. Cenne zadrzewienia śródpolne występują na krawędziach małych oczek wodnych i na pochyłych zboczach. Należy stwierdzić, że w wielu przypadkach oczka wodne i ich zadrzewienia zostały zlikwidowane przez zasypianie i wyrównanie w celu ułatwienia upraw polowych. Lasy

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

spełniają znaczną rolę w likwidowaniu zanieczyszczeń środowiska naturalnego. W lasach absorpcja pyłów wynosi 30-50 % (1 ha buczyn pochłania średnio 70 ton pyłów, a także następuje absorpcja substancji gazowych (np. w olszynach do 85 % azotanów, fluoru i dwutlenku siarki). Ważnym elementem tłumienie fal akustycznych (w łąkach na odległość 100 m od źródła dźwięku) wynosi od 70-90%.

**— obszary i obiekty chronione**

Na obszarze gminy Miastkowo jedną z form ochrony są pomniki przyrody. Są to obiekty pojedyncze, w tym głazy narzutowe; pojedyncze drzewa, grupy drzew i aleje. Kolejną formą ochrony przyrody występujące na terenie gminy są rezerваты przyrody, które chronią zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mającej istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych. Na terenie gminy Miastkowo występuje obszar chronionego krajobrazu „Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi” o powierzchni 2 170 ha.

Na terenie gminy istnieją również użytki ekologiczne, są to pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Do nich zaliczyć możemy naturalne zbiorniki wodne: oczka, bagienka, kępy drzew i krzewów, torfowiska, płaty nie użytkowanej roślinności.

Na terenie gminy Miastkowo położone są częściowo obszary chronione w ramach sieci NATURA 2000. Należy do nich Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Dolnej Narwi PLB140014, Typ obszaru D:

Obszar ten leży na Nizinie Północnomazowieckiej pomiędzy Łomżą a Pułtuskim - długości nurtu rzeki wynosi ok.140 km, a szerokość doliny zmienia się w zakresie 1,5-7 km. Niemal na całym odcinku rzeka silnie meandruje. Brzegi rzeki są generalnie strome, szerokość nurtu wynosi 80-100 m, występują tu wypłycenia i łachy, liczne są starorzecza. W dolinie występują zadrzewienia wierzbowe i olchowe oraz niewielkie połacie borów sosnowych. Obszary leśne są poprzecinane terenami otwartymi, na których dominują pastwiska.

Występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasie, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6) następujących gatunków ptaków: batalion (PCK), błotniak łąkowy, dubelt (PCK), kraska (PCK), krwawodziób, kulik wielki (PCK), kulon (PCK), łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna (PCK), zimorodek.

W okresie wędrowek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego (C3) bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje (C7) osiąga rybitwa białoskrzydła.

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

Zagrożenia dla tego obszaru to: zaniechanie lub zmniejszenie intensywności gospodarki pastwiskowo-łąkarskiej, a w jego następstwie silna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej, eksploatacja torfu i piasku, zanieczyszczenie wód, nielegalne wysypiska śmieci, intensywna penetracja rekreacyjna, wnikanie zabudowy rekreacyjnej na obszar doliny.

**— wody powierzchniowe**

Gmina Miastkowo położona jest w dorzeczu rzeki Narew z dopływem rzeki Ruż. Na terenie gminy nie ma żadnych jezior ani sztucznych zbiorników wodnych. Pod względem zanieczyszczeń fizykochemicznych jakość wód rzeki Narew oceniono jako dość dobra, w ponad 47 % długości rzeki zakwalifikowano ją do II klasy czystości, a tylko 19 % wykracza poza klasyfikację. Jednak pod względem sanitarnym wody jej zaliczono do III klasy. Rzeka Ruż jest III-rzędowym, lewostronnym dopływem Narwi o długości 37,9 km. Badania prowadzone w punkcie kontrolno-pomiarowym ( m. Miastkowo – 3 km biegu rzeki) wskazują, że na odcinku przyujściowym rzeka prowadzi wody III klasy czystości.

**— wody podziemne**

Woda podziemna w gminie Miastkowo jest eksploatowana głównie z czwartorzędowego poziomu wodonośnego oraz sporadycznie - poziomu trzeciorzędowego. Zasoby czwartorzędowe to źródło wody i surowiec dla stacji uzdatniania i hydroforni zaopatrujących ludność powiatu w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze.

**— gleby i zasoby złóż kopalin**

Gleby na terenie gminy należą do średnich klas bonitacyjnych. Są dobrze zmeliorowane. W użytkowaniu rolniczym stosowany jest płodozmian. Ze względu na oszczędność stosowania środków ochrony roślin gleby nie są zanieczyszczone chemicznie. Na terenie gminy można wyróżnić następujące typy gleb: brunatne, bielcowe, czarnoziemy, bagienne, glejowe, murszowe, mady.

Na obszarze gminy występują dwie dość duże kopalnie żwiru i piasku: Drogoszewo i Zaruzie. Złoże „Zaruzie” jest obecnie eksploatowane, jego zasoby szacuje się na 996.000 ton. Na terenie gminy istnieją wyrobiska po eksploatacji kruszyw, które wymagają rekultywacji. Są to niewielkie powierzchnie nieprzekraczające 1 ha. Zwykle są to wyrobiska o niewielkiej głębokości, czynne czasowo w miarę potrzeb. Eksploatacja kopalin powoduje powstawanie w środowisku naturalnym zmian często nieodwracalnych. Ograniczenie się eksploatacji do jednej warstwy z równoczesnym przenoszeniem się z eksploatacją na inne złoża, powoduje niszczenie terenów oraz pozostawianie wartościowych partii złóż.

**— powietrze atmosferyczne**

Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz pyły. Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są instalacje energetyczne oraz ciągi komunikacyjne (zanieczyszczenia powstające przy spalaniu paliwa samochodowego). Instalacje

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

technologiczne pełnią rolę drugorzędną ponieważ gmina ma charakter typowo rolniczy, a zakładów o profilu produkcji szczególnie szkodliwym dla środowiska nie posiada.

Dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu zanieczyszczonego węgla. Tlenki azotu pochodzą ze spalania węgla, koksu, gazu i benzyn (transport samochodowy). Pyły - emitowane są do atmosfery wraz ze spalinami pochodzącymi ze spalania paliw stałych. Fluor pochodzący ze spalania węgla oraz ołowiu, pochodzącymi z transportu samochodowego jest również zanieczyszczeniem powietrza. Średnie stężenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w okresie zimowym jest kilka razy wyższe niż w okresie letnim.

**— hałas**

Na terenie gminy nie występują zakłady przemysłowe oraz obiekty uciążliwe pod względem emisji hałasu do środowiska. Ze względu na to, że gmina ma charakter typowo rolniczy najpoważniejszymi źródłami emisji hałasu są ciągi komunikacyjne.

**— promieniowanie elektromagnetyczne**

Promieniowanie elektromagnetyczne to stosunkowo nowe zanieczyszczenie środowiska. Na terenie gminy nie ma urządzeń wytwarzających: pole elektryczne lub magnetyczne stałe, pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz wytwarzane przez stacje i linie elektroenergetyczne oraz promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące w zakresie 0,001-300 000 MHz. Źródła pól elektromagnetycznych stanowią linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, 220 kV i 400 kV oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne.

Do punktowych źródeł promieniowania niejonizującego należą m.in.:

- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej instalowane na wysokich budynkach, kominach, specjalnych masztach,
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach przemysłowych, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji policji i straży pożarnej.

**— nadzwyczajne zagrożenia środowiska**

Zagrożeniami dla środowiska, jakie mogą wystąpić na terenie Gminy są: powódzie, huragany, pożary, susze, gradobicia, awarie urządzeń infrastruktury technicznej, katastrofy komunikacyjne drogowe i kolejowe, w tym katastrofy związane z transportem materiałów niebezpiecznych, zagrożenia ekologiczne.

Na terenie gminy mogą powstać groźne w skutkach pożary. Zagrożonymi rejonami są jednostki osadnicze, w których dominuje zabudowa niska i zwarta wykonana z materiałów palnych.

Gwałtowne burze z gradobiciem, czyniące znaczne spustoszenia w zagrodach i na polach są również dużym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego. Susza, powoduje wyschnięcie cieków,

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

obniżenie się poziomu wód gruntowych, znaczne obniżenie się poziomu wód w rzekach. Skutkiem suszy jest więc zwiększenie stężeń zanieczyszczeń w wodach, śnięcie ryb w rzekach, usychanie upraw rolnych i leśnych.

W przypadku awarii (uszkodzenia) cystern lub w następstwie katastrofy drogowej istnieje realne zagrożenie skażenia ludności i środowiska wokół tras przewozu. Zagrożenie dla ludności stwarzają również stacje i dystrybutory paliw płynnych i gazowych.

## **2. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU**

Podstawowym założeniem *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* jest likwidacja zagrożenia ludności negatywnym oddziaływaniem wyrobów zawierających azbest.

Ustalenia dokumentu są propozycją spójnego, w układzie regionalnym, wojewódzkim i krajowym, systemu działań proekologicznych zmierzających do usunięcia wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo do 2032 roku i utylizacją ich zgodnie z obowiązującymi normami w zakresie ochrony środowiska i ochrony zdrowia ludności. W przypadku braku jego realizacji lub realizacji fragmentarycznej (wyrывkowej) założone w *Programie* cele nie zostaną osiągnięte, a w konsekwencji może nastąpić pogorszenie się stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy.

Bioróżnorodność występująca na terenie województwa podlaskiego, a w tym także na obszarze gminy Miastkowo, jest znacząca na tle kraju. Na terenie gminy znajdują się obszary objęte prawną ochroną przyrody. W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń programu jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Wyroby zawierające azbest są niezwykle groźne dla zdrowia człowieka i środowiska naturalnego. Azbest jest jednym z dziesięciu najgroźniejszych zanieczyszczeń na ziemi. Niewidoczne gołym okiem włókna azbestowe, uwalniane do atmosfery w procesach korozyjnych czy przy uszkodzeniach mechanicznych, są wdychane wraz z powietrzem do płuc, skąd nie da się ich usunąć. Szkodliwe działanie azbestu może się ujawnić dopiero po wielu latach. Prawdopodobieństwo zachorowania na choroby związane z azbestem jest tym większe im większe jest stężenie włókien azbestowych uwolnionych w powietrzu. Typ patologii zależny jest również od rodzaju azbestu, wymiarów tworzących go włókien oraz czasu trwania narażenia. Wyroby zawierające azbest nie stanowią zagrożenia dopóki włókna nie są uwalniane w powietrzu.

Dopuszczalne stężenie włókien azbestu w powietrzu atmosferycznym wynosi w Polsce 1000 włókien/m<sup>3</sup>. Należy jednak pamiętać, że jakiegokolwiek stężenie pyłu azbestowego w powietrzu atmosferycznym negatywnie oddziałuje na organizmy żywe poprzez wchłanianie włókien

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

azbestowych do narządów oddechowych. Choć ograniczenie kontaktu z azbestem do minimum redukuje prawdopodobieństwo zachorowania, nie istnieje znana granica, poniżej której ryzyko zachorowania na raka całkowicie zanika. Tak więc korzystanie z dobrych praktyk w celu wyeliminowania lub zminimalizowania ryzyka narażenia się na kontakt z azbestem ma kluczowe znaczenie.

Zaniechanie realizacji *Programu* skutkować może niekontrolowaną emisją włókien azbestowych do atmosfery w wyniku:

- niewłaściwego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest podczas ich usuwania (np. usuwanie eternitowych poszyc dachowych bez ich właściwego zabezpieczenia),
- niewłaściwego postępowania z odpadami zawierającymi azbest poprzez ich nielegalne składowanie na dzikich wysypiskach odpadów (wyrzucanie odpadów azbestowych do lasu przez mieszkańców gminy),
- erozji poszyc dachowych wykonanych z eternitu spowodowanej warunkami atmosferycznymi oraz okresem eksploatacji (przewidywany okres bezpiecznego użytkowania takich wyrobów to 30 lat).

W wyniku braku realizacji *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* wystąpią negatywne skutki dla środowiska naturalnego gminy w postaci:

- skażenia powietrza atmosferycznego włóknami azbestowymi,
- nielegalnych „dzikich” składowisk odpadów zawierających azbest,
- zanieczyszczenia ekosystemów leśnych i łąkowych odpadami zawierającymi azbest.

### **3. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM**

W wyniku analizy celów i zadań ujętych w *Programie*, nie zidentyfikowano działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko, głównie lokalnym. Ich oddziaływanie będzie skutkowało poprawą stanu środowiska na danym terenie.



## **VII. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU**

Przy ustalaniu założeń *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* zidentyfikowano następujące istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu:

- znaczne nasycenie gminy wyrobami zawierającymi azbest, w głównej mierze w postaci płyt azbestowo – cementowych wykorzystywanych jako poszycia dachowe,
- magazynowanie w gospodarstwach płyt azbestowo – cementowych bez odpowiedniego zabezpieczenia i oznakowania zgodnego z wymogami ochrony środowiska oraz wymogami higieniczno – sanitarnymi,
- prowadzenie prac naprawczych dachów pokrytych płytami azbestowo – cementowymi bez odpowiedniego zabezpieczenia przed emisją włókien azbestowych zgodnego z wymogami ochrony środowiska oraz wymogami higieniczno – sanitarnymi,
- niekontrolowana emisja odpadów zawierających azbest do środowiska naturalnego,
- istnienie i powstawanie nowych „dzikich” wysypisk odpadów,
- brak środków finansowych na likwidację dzikich wysypisk odpadów oraz rekultywację terenów zdegradowanych,
- kiepski stan techniczny poszyc dachowych wykonanych z płyt azbestowo – cementowych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy na temat zagrożeń związanych z wyrobami zawierającymi azbest, ich eksploatacją oraz usuwaniem .

Ponadto zidentyfikowano również szereg problemów natury społecznej i prawno-politycznej, które mogą mieć wpływ na realizację projektowanego dokumentu. Do najważniejszych problemów zaliczono:

- ogólnie niski stan wiedzy społeczeństwa na temat stanu i zagrożeń przyrody oraz krajobrazu, a także sposobu gospodarowania przyjaznego dla środowiska naturalnego,
- mała liczba inicjatyw angażujących mieszkańców w sprawy ochrony środowiska,
- trudny dostęp do informacji o lokalnym środowisku,
- występowanie przestępstw i wykroczeń przeciwko przepisom ochrony przyrody ,
- niski budżet jednostek samorządów gminnych na inwestycje,
- ograniczony budżet na realizację projektów pro-środowiskowych,
- niechęć do stosowania przepisów ochrony przyrody i środowiska przez społeczeństwo i podmioty gospodarcze,

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

- niedostateczne egzekwowanie obowiązujących przepisów, w tym prawa lokalnego dotyczącego ochrony przyrody i środowiska.

Ponadto na szczególną uwagę zasługują obszary problemowe, na których istnieje lub może zaistnieć konflikt społeczeństwa w związku z ustalonymi lub planowanymi formami ochrony przyrody. Najwięcej tego typu problemów występuje na obszarach Natura 2000.

Należy się jednak spodziewać, że problemy z inwestycjami na obszarach chronionych będą się pojawiały i ich rozwiązanie będzie wymagało dużego wysiłku, a często i kosztów. W świetle obowiązujących dziś uregulowań prawnych, sposoby na rozwiązanie takich sytuacji są jedynie trzy:

- podjęcie działań kompensacyjnych,
- zmiana lokalizacji inwestycji, omijająca tereny chronione,
- rezygnacja z inwestycji.

Wszystkie te rozwiązania są trudne w realizacji. Najmniej korzystna sytuacja ma miejsce wówczas, kiedy dochodzi do przyjęcia rozwiązania trzeciego. Rezygnacja, powoduje brak rozwiązania ważnych problemów lokalnych społeczności, a w efekcie doprowadza do wykształcenia postaw niechętnych ochronie przyrody. W praktyce na wiele lat zamyka to definitywnie drogę do realizacji jakichkolwiek działań ochronnych.

## **VIII. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU**

Do ustalenia celów *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032*, oprócz zdefiniowanych w jego części diagnostycznej problemów dotyczących wyrobów zawierających azbest, posłużyły główne i uzupełniające się nawzajem dokumenty polityki międzynarodowej, wspólnotowej i krajowej. Cele *Programu* są zgodne i realizują założenia programowe dotyczące ochrony środowiska wyznaczone przez dokumenty różnego szczebla, które są nadrzędne dla rzeczowego *Programu*.

*Program* jako główny cel ekologiczny wyznacza likwidację zagrożenia ludności negatywnym oddziaływaniem wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miastkowo. Jako wiążące przyjmuje także cele *Polityki Ekologicznej Państwa* (w zakresie odnoszącym się do regionu) na wszystkich szczeblach zarządzania. Uwzględnia również, fakt, że dokumenty krajowe w dużej mierze adoptowały już cele i założenia europejskiej i światowej polityki ekologicznej, można z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że cele ochrony środowiska w gminie Miastkowo oraz zasady realizacji tych celów są w najwyższym stopniu zbieżne z odpowiadającymi im celami oraz zasadami polityki ekologicznej ustanowionymi na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

*Program* przyjmuje cele ustanowione na szczeblu krajowym i regionalnym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. *Program* jest więc zgodny z następującymi założeniami wyznaczonymi przez:

**1. *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski* przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku, nakłada na Samorząd Gminy następujące zadania:**

- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami,
- współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem,
- przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu,
- przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu...”.
- przyjmowanie rocznych sprawozdań finansowych zarządu gminy z realizacji zadań „Programu...”.

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

- wypełnienie przez właścicieli obiektów budowlanych „arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania ...” zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 14.08.1998r. i złożenia ich do właściwego urzędu. Należy szczególną uwagę zwrócić na prawidłowy opis w arkuszach obiektów publicznych, jak na przykład: drogi, place, szkoły, przedszkola, żłobki, szpitale, domy kultury i tym podobne obiekty, które będą w przyszłości mogły korzystać finansowo ze wsparcia z zewnątrz i których oczyszczenie z azbestu powinno nastąpić w pierwszej kolejności.
- sporządzenie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest, w układzie 3-ch grup pilności, jak w arkuszach ocen.
- przekazanie zebranych informacji wraz z arkuszami ocen, do urzędu nadzoru budowlanego w powiecie.

*2. Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2010 zakłada:*

- kompleksową utylizację azbestu.

*3. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2010 zakłada:*

- opracowanie programu usuwania azbestu na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim oraz wdrażanie tego programu,
- sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest i zapewnienie bezpiecznego unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów na terenie województwa podlaskiego.

*4. Program Ochrony Środowiska Powiatu Łomżyńskiego na lata 2004 – 2014 – aktualizacja programu zakłada:*

- wymianę eternitowych pokryć dachowych zawierających azbest na materiały pokryciowe nie zawierające azbestu, na terenie powiatu łomżyńskiego.

*5. Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami na lata 2004 – 2014 dla Powiatu Łomżyńskiego – aktualizacja planu zakłada:*

- wymiana eternitowych pokryć dachowych zawierających azbest na materiały pokryciowe nie zawierające azbestu,
- opracowywanie planów ochrony przed szkodliwością azbestu i programów usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie powiatowym i gminnym,
- oczyszczanie terenów i obiektów publicznych w gminach szczególnie zanieczyszczonych azbestem,
- monitoring usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

*6. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w powiecie łomżyńskim na lata 2007 – 2032 zakłada:*

- informowanie mieszkańców powiatu o szkodliwości azbestu i zasadach usuwania wyrobów zawierających azbest,

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

- udzielanie dotacji gminom, które będą budować na składowiskach odpadów kwatery do składowania odpadów zawierających azbest,
- działania zobowiązujące właścicieli, zarządców obiektów zawierających azbest do przeprowadzania oceny stanu tych wyrobów.

Biorąc pod uwagę powyższe założenia sformułowano następujące priorytety ekologiczne:

1. Cel nadrzędny – likwidacja zagrożenia ludności negatywnym oddziaływaniem wyrobów zawierających azbest.
2. Usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo do 2032 roku i utylizacja ich zgodnie z obowiązującymi normami w zakresie ochrony środowiska i ochrony zdrowia ludności.
3. Bezpieczne dla zdrowia ludzi usunięcie wyrobów zawierających azbest i zdeponowanie ich na wyznaczonych składowiskach, w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie.
4. Likwidacja wszystkich dzikich składowisk odpadów zawierających azbest i niedopuszczenie do ich powstawania.
5. Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w celu uświadomienia zagrożeń związanych z wyrobami zawierającymi azbest, ich eksploatacją oraz usuwaniem .

wraz z listą zadań strategicznych:

*1. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy - rozpoznania ilości i stanu wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy Miastkowo poprzez przeprowadzoną inwentaryzację.*

*2. Utworzenie bazy danych o wyrobach zawierających azbest na terenie gminy - opracowanie na poziomie gminy Miastkowo bazy informacyjnej zawierającej dane dotyczące lokalizacji, ilości i stanu wyrobów zawierających azbest, na podstawie dokonanej inwentaryzacji oraz informacji uzyskanych z przeglądów realizowanych przez właścicieli lub zarządców obiektów i urządzeń budowlanych na mocy rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2004, Nr 71, poz. 649).*

*3. Bieżące aktualizowanie bazy danych o wyrobach zawierających azbest na terenie gminy - zgodnie z §2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz.U. 2003, Nr 192, poz. 1876) wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest dopuszcza się w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku. Zgodnie z §6 i 7 tego rozporządzenia właściciel, zarządcą lub użytkownik instalacji/wyrobów zawierających azbest powinien je oznakować,*

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

zaznaczyć w planach sytuacyjnych miejsca występowania tych wyrobów oraz corocznie przedkładać informacje (do 31 stycznia każdego roku) odpowiednio wojewodzie, wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Jednocześnie należy opracować i wdrożyć metodę cyklicznej aktualizacji danych dotyczących lokalizacji, ilości i stanu wyrobów zawierających azbest na podstawie zebranych danych.

4. *Utrzymanie niezbędnego przepływu informacji na temat wyrobów zawierających azbest* - przedkładanie wojewodzie przez wójta gminy informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, wg określonego wzoru (raz na rok, do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy) zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodom informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439).

5. *Monitorowanie usuwania odpadów azbestowych* - zaktywizowanie działań dyspozycyjno-kontrolnych nadzoru usuwania azbestu. Usprawnienia monitoringu bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest i składowania odpadów azbestowych zgodnie z zaleceniami i wytycznymi dla gmin, administracji osiedli mieszkaniowych i obiektów komunalnych dotyczących sposobów bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

6. *Kontrola oraz likwidacja „dzikich wysypisk”* - zintensyfikowania kontroli tzw. "dzikich wysypisk odpadów" gdzie znajdują się także odpady azbestowe oraz dążenie do ich systematycznej likwidacji.

7. *Prowadzenie edukacji ekologicznej* - organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Organizacja kampanii reklamowo-propagandowej w zakresie postępowania z odpadami zawierającymi azbest – zwiększenie świadomości zarówno pracowników administracji gminnej oraz mieszkańców w zakresie oddziaływania azbestu na zdrowie ludzi oraz przepisów i procedur dotyczących azbestu. Organizacja kampanii społecznej reklamowej skierowanej do mieszkańców gminy Miastkowo w celu uświadomienia mieszkańcom zagrożeń związanych z wyrobami zawierającymi azbest. Szczególny nacisk należy położyć na poinformowanie mieszkańców o zagrożeniach zdrowotnych, na które będą narażeni w przypadku samodzielnego, niezgodnego z przyjętymi normami usuwania wyrobów zawierających azbest (w szczególności poszyć dachowych) i ich niewłaściwego składowania.

8. *Monitorowanie realizacji programu* - wdrożenia monitoringu realizacji programu usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

9. *Współfinansowanie przez fundusze ekologiczne usuwania azbestu* - intensyfikacja procesu poszukiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy i ich unieszkodliwiania.

10. *Usuwanie wyrobów zawierających azbest* - bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.

11. *Współudział* wraz z innymi gminami województwa w dążeniu do utworzenia składowiska odpadów zawierających azbest.

*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* realizuje politykę europejską w zakresie postępowania z wyrobami zawierającymi azbest. Zgodnie z prawodawstwem europejskim wprowadzanie do obrotu oraz stosowanie produktów lub substancji zawierających azbest zostało zakazane począwszy od stycznia 2005 r. Zakaz ten został wprowadzony dyrektywą: 1999/77/WE. Rzeczowy *Program* jest zgodny z założeniami powyższej dyrektywy.

Ustalenia *Programu* w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa w pełni odzwierciedlają tendencje europejskiej polityki ekologicznej oraz założenia *Polityki ekologicznej państwa*. Polityki te jako jeden z głównych priorytetów zakładają kształtowanie proekologicznych wzorców konsumpcji i zachowań.

Analizowany projekt *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Świadczą o tym ustalenia *Programu* w zakresie celów, których realizacja ma doprowadzić do poprawy stanu przyrody i zmniejszenia zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem środowiska odpadami zawierającymi azbest. Realizacja celów powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami Unii Europejskiej.

## **IX. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE**

W przypadku ustaleń *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* nie uzasadnione byłoby zalecenie odstąpienia od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań. Rezygnacja z wdrażania *Programu*, jako kompleksu celów i zadań, byłaby dla jakości środowiska przyrodniczego i życia mieszkańców rozwiązaniem gorszym niż potencjalne znaczące oddziaływania.

W wyniku analizy celów i zadań ujętych w *Programie*, nie zidentyfikowano działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko, głównie lokalnym. Ich oddziaływanie będzie skutkowało poprawą stanu środowiska na danym terenie.

Podstawowym celem sporządzenia niniejszej prognozy jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń *Programu* na środowisko i mieszkańców. Ze względu na znaczny stopień ogólności sformułowań w zakresie priorytetów zawartych w dokumencie, możliwe jest dokonanie jedynie ogólnej ich oceny.

Dla wszystkich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko* nakłada obowiązek sporządzenia takiego dokumentu. W związku z tym szczegółowa analiza wpływu poszczególnych inwestycji zostanie przeprowadzona w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko. W ramach procedury ooś przeanalizowane zostaną rozwiązania alternatywne dla poszczególnych inwestycji, a także ewentualne działania minimalizujące negatywny wpływ na środowisko.

Oceny oddziaływania ustaleń *Programu* dokonano za pomocą matrycy. Pod uwagę wzięto wpływ celów i zadań zawartych w opracowaniu na poszczególne komponenty środowiska, zgodnie z art. 52 ust. 2 *Ustawy z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227), a w tym:

- |                             |                       |
|-----------------------------|-----------------------|
| ✓ obszary Natura 2000,      | ✓ powierzchnię ziemi, |
| ✓ różnorodność biologiczną, | ✓ krajobraz,          |
| ✓ ludzi,                    | ✓ klimat,             |
| ✓ zwierzęta,                | ✓ zasoby naturalne,   |
| ✓ rośliny,                  | ✓ zabytki,            |
| ✓ wodę,                     | ✓ dobra materialne.   |
| ✓ powietrze,                |                       |



Poniższa tabela określa skalę przewidywanych oddziaływań.

Wielkość oddziaływania	Czas trwania oddziaływania	Rodzaj oddziaływania
Pozytywne	Długoterminowe	Bezpośrednie
Neutralne	Stałe	Pośrednie
		Skumulowane

**Tabela 2. Matryca wpływów ustaleń *Programu* na poszczególne elementy ochrony środowiska**

[illegible]

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

Cele i zadania strategiczne		Komponenty środowiska przyrodniczego													
		Obszary chronione, w tym Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
ZADANIA STRATEGICZNE	zdeponowanie ich na wyznaczonych składowiskach, w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie														
	Likwidacja wszystkich dzikich składowisk odpadów zawierających azbest i niedopuszczenie do ich powstawania														
	Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w celu uświadomienia zagrożeń związanych z wyrobami zawierającymi azbest, ich eksploatacją oraz usuwaniem														
	Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy														
	Utworzenie bazy danych o wyrobach zawierających azbest na terenie gminy														
	Bieżące aktualizowanie bazy danych o wyrobach zawierających azbest na terenie gminy														
	Utrzymanie niezbędnego przepływu informacji na temat wyrobów zawierających azbest														

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

Cele i zadania strategiczne		Komponenty środowiska przyrodniczego													
		Obszary chronione, w tym Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Kontrola oraz likwidacja „dzikich wysypisk”														
	Prowadzenie edukacji ekologicznej														
	Monitorowanie realizacji programu														
	Współfinansowanie przez fundusze ekologiczne usuwania azbestu														
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest														
	Współdział wraz z innymi gminami województwa w dążeniu do utworzenia składowiska odpadów zawierających azbest														

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki analizy wykazały, że ustalenia *Programu* mają jedynie pozytywne, długoterminowe oddziaływanie na środowisko, a przewidziane w okresie programowania zadania będą miały stałe efekty. Brak znaczących negatywnych oddziaływań ustaleń *Programu* na środowisko, należy uznać za oczywisty w świetle specyfiki ocenianego dokumentu.

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

W odniesieniu do celów przedmiotu ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralności tych obszarów, analiza oddziaływania wykazała, że bezpośredni pozytywny wpływ będzie miała realizacja zadania, polegającego na wyeliminowaniu wyrobów zawierających azbest oraz powstających z nich odpadów ze środowiska oraz zadanie dotyczące likwidacji dzikich składowisk odpadów. Realizacja całego Programu będzie również zapobiegała powstawaniu tego typu składowisk na terenie gminy Miastkowo, w szczególności na terenach objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000. Przytoczony cel bezpośrednio wpłynie na eliminację zagrożenia związanego z negatywnym oddziaływaniem wyrobów zawierających azbest na środowisko i bioróżnorodność biologiczną obszaru gminy.

Na terenie gminy Miastkowo położone są częściowo obszary chronione w ramach sieci NATURA 2000. Należy do nich Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Dolnej Narwi PLB140014. Obszar Natury 2000 obejmuje miejscowości:

- Rybaki (91, 37 Mg),
- Osetno (17, 16 Mg),
- część miejscowości Czartoria (156,37 Mg).

W powyższych miejscowościach zinwentaryzowano azbest w ilości 264,9 Mg – nieco ponad 9,8% azbestu zinwentaryzowanego na terenie gminy. Na tym terenie wyroby zawierające azbest to pokrycia dachowe - płyty azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie.

Usunięcie azbestu z terenu gminy objętego obszarem Natura 2000 przyniesie pozytywny efekt ekologiczny zarówno na zdrowie ludzi, jak i stanu środowiska oraz siedliska ptaków zlokalizowanych w dolinie Narwi. Azbest występuje tylko na terenie zamieszkałym, w skupiskach siedzib ludzkich, przy ciągach komunikacyjnych, dlatego też usuwanie niebezpiecznych pokryć dachowych w tym rejonie nie powinno znacząco wpłynąć na siedliska występujące w dolinie Narwi.

Przeprowadzenie usuwania azbestowych pokryć nie będzie oddziaływać na siedliska przyrodnicze oraz chronione gatunki roślin i zwierząt. Realizacja Programu nie będzie miała negatywnego wpływu na obszary objęte ochroną w ramach sieci NATURA 2000 na terenie gminy Miastkowo.

Usunięcie wyrobów zawierających azbest będzie zgodne z przyjętymi zasadami ostrożności przy demontażu i składowaniu. Azbest z terenu gminy będzie utylizowany poprzez składowanie na specjalnej kwaterze wydzielonej na składowisku zlokalizowanym na terenie gminy Miastkowo, przyjmującym odpady wyłącznie z terenu miasta Łomża oraz gminy Miastkowo. Właścicielem terenu pod składowiskiem jest Gmina Miastkowo. Użytkownikiem terenu w/w składowiska jest Miasto Łomża a zarządcą składowiska jest MPGKiM Łomża - rok oddania do eksploatacji 1993; przewidywany rok zakończenia eksploatacji 2012. Kwatera do składowania wyrobów zawierających azbest zlokalizowana na składowisku w Czartorii ma pojemność 800 m<sup>3</sup> i jest zapełniona, wg danych MPGKiM Łomża, do około 1/3 pojemności. Obecnie na składowisko przyjmowane są tylko wyroby

*Prognoza oddziaływania na środowisko  
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na  
lata 2009 – 2032*

zawierające azbest zapakowane w folie zgodnie zobowiązującymi przepisami. Firmy zajmujące się usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Łomża i Gminy Miastkowo wnoszą opłatę za składowanie odpadów zawierających azbest w wysokości 500 zł/ Mg. Po zapełnieniu obecnie funkcjonującej kwatery do składowania odpadów zawierających azbest planowana jest budowa kolejnej, tego typu kwatery o powierzchni 800 m<sup>3</sup> przy powstającym Zakładzie Zagospodarowania Odpadów Czartoria.

Wśród bezpośrednich oddziaływań na zdrowie i życie ludzi, należy wymienić przede wszystkim zadania z zakresu bezpiecznego usunięcia wyrobów zawierających azbest i bezpiecznego, zgodnego z wymogami ochrony środowiska unieszkodliwiania poprzez składowanie odpadów zawierających azbest.

Realizacja części ustaleń *Programu* wywierać będzie pozytywny wpływ także na jakość powietrza atmosferycznego. Realizacja *Programu* przyczyni się do wyeliminowania włókien azbestowych z powietrza.

Większość celów ujętych w opracowaniu wywiera pozytywne pośrednie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Ma to związek z występowaniem ścisłych zależności między elementami środowiska i ich wzajemnym oddziaływaniem.

Najkorzystniejsze skutki dla środowiska, dotyczące najszerszej grupy komponentów, może generować realizacja celów w zakresie:

- usunięcia wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo do 2032 roku i utylizacji ich zgodnie z obowiązującymi normami w zakresie ochrony środowiska i ochrony zdrowia ludności,
- bezpiecznego dla zdrowia ludzi usunięcia wyrobów zawierających azbest i zdeponowania ich na wyznaczonych składowiskach, w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie,
- likwidacji wszystkich dzikich składowisk odpadów zawierających azbest i niedopuszczenie do ich powstawania.

Realizacja pozostałych ustaleń także spowoduje znacząco pozytywne skutki dla środowiska, ale dla nieco mniejszej liczby typów ekosystemów i komponentów. W tym zakresie wystąpi pośrednie

W ramach podsumowania należy zaznaczyć, że wpływ realizacji celów *Programu*, poprzez konkretne zadania, przybiera wydźwięk pozytywny. Poszczególne ustalenia mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak pomijając siłę tych wpływów prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania.

## **X. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO**

Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032 nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na środowisko. Program ma na celu poprawę warunków środowiskowych na terenie gminy a jego zadania mają na celu zapobieganie oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko i życie ludzi wyrobów zawierających azbest na terenie gminy.

## **XI. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE**

Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032 nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na środowisko. Wszystkie zapisy Programu są zgodne z prawem dotyczącym ochrony środowiska oraz dokumentami programowymi w danym zakresie na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Rozwiązania zawarte w projektowanym dokumencie przyczynią się do eliminacji zagrożeń środowiska związanych z występowaniem wyrobów zawierających azbest, co przyczyni się do znacznej poprawy stanu środowiska na terenie gminy. Alternatywne rozwiązanie zakładające brak realizacji założeń przyjętych w projektowanym dokumencie będzie miało zdecydowanie negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne. Niezrealizowanie Programu będzie miało wpływ na pogorszenie stanu środowiska na terenie gminy Miastkowo.

## **XII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM**

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032*, została opracowana zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) i stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza dotyczy następujących zagadnień, będących treścią analizowanego *Programu*: analizy i oceny celów i priorytetów zawartych w projekcie dokumentu, analizy i oceny środowiska przyrodniczego oraz problemów jego ochrony, identyfikacji i charakterystyki przewidywanych znaczących oddziaływań i ustaleń zawartych w *Programie*.

Prognoza, jako punkt wyjścia dla dalszych analiz, charakteryzuje istniejący stan środowiska oraz problemy z jego ochroną.

Kolejny etap prognozy oddziaływania na środowisko poświęcono analizie, mającej na celu sprawdzenie stopnia uwzględniania, w tym projekcie celów ochrony środowiska i priorytetów ekologicznych ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym. Porównanie zapisów analizowanych dokumentów i ustaleń *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miastkowo na lata 2009 – 2032* wykazuje na występowanie dużej zgodności głównych celów i priorytetów ekologicznych. Nie stwierdzono też, celów sprzecznych i wykluczających się. Pod względem jakościowym, cele określone w projekcie *Programu* są zgodne ze zbiorem celów polityki międzynarodowej i krajowej.

Kolejne zagadnienie poddane ocenie w ramach prognozy dotyczy identyfikacji przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, a w tym zdrowie i życie ludzi na terenie gminy. W wyniku analizy otrzymano odpowiedź, że wśród zadań ujętych w *Programie* nie ma inwestycji mogących powodować zagrożenie dla środowiska, gdyż suma korzyści z ich realizacji przekracza jednak zdecydowanie potencjalne zagrożenie, np. związane z realizacją poszczególnych przedsięwzięć.

Reasumując przedstawioną powyżej ocenę wpływu ustaleń *Programu* na środowisko i żyjących w nim ludzi, można stwierdzić, że realizacja proponowanych celów i zadań będzie wykazywać dodatni wpływ na środowisko i ludzi.

Całościowa analiza materiału zawartego w *Programie* pozwoliła stwierdzić, że dokument ten nie ma istotnych braków informacyjnych i analitycznych, które ograniczałyby możliwości dokonania niniejszej prognozy.